

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060171633322817

ბრძანება №46

ქ. თბილისი

31 / იანვარი / 2017 წ.

შპს „ჩირინა“-ს ნარჩენების განთავსების, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების (ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობა - „ბეიკერის ორმოში“) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №8 (30.01.2017) გარდაბნის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილ შპს „ჩირინა“-ს ნარჩენების განთავსების, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების (ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობა - „ბეიკერის ორმოში“) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ჩირინა“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№:8 30.01.2017) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყონებლივ გაეზავნოს შპს „ჩირინა“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ჩირინა“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

**საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო**
MINISTRY OF ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

**ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე
№8**

30 იანვარი 2017 წ.

1. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – ნარჩენების განთავსება, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავებისა (ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობა - „ბეიკერის ორმოში“).
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „ჩირინა“, ქ. თბილისი, გუდიაშვილის ქუჩა #9
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – გარდაბნის რაიონი, სოფ. სართიჭალა, ს/კ 81.12.16.364
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 16.01.2017 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „წარმოების ეკოლოგია“.

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია შპს „ჩირინა“-ს ნარჩენების განთავსების, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების (ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობა - „ბეიკერის ორმოში“) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

შპს „ჩირინა“-ს ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობის - „ბეიკერის ორმოში“ საქმიანობა იგეგმება გარდაბნის რაიონი, სოფ. სართიჭალაში მისგან სამხრეთით 5,0 კმ მანძილზე, ვაკე ტერიტორიაზე, ზღვის დონიდან 677 მეტრზე.

საწარმოდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი სოფელი სართიჭალა მდებარეობს 5 კმ. მანძილზე. შპს „ჩირინა“-ს ნაკვეთის საკადასტრო კოდია 81.12.16.364.

ნაკვეთში მოხვედრა, წლის ყველა დროს, ნებისმიერი სახის ავტოტრანსპორტით შესაძლებელია სამხრეთიდან და ჩრდილოეთიდან გრუნტის გზით.

შპს „ჩირინა“-ს წარმოების პროცესში, ფერმებზე ტექნოგენური ავარიის შემთხვევაში წარმოქმნილი არასახიფათო ნარჩენების უტილიზაციისთვის ბეკარის ორმოების მოწყობა განპირობებულია მხოლოდ ერთი დანიშნულებით:

ფრინველის ერთბაშად მასობრივი დაცემის შემთხვევაში, (ტექნოგენური ავარია) სწრაფი უტილიზაციის შესაძლებლობისთვის.

გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით ბიოთერმული ორმო, ანუ პირეტიკული ორმო, ჩეხური ორმო, ბეკარის ორმო, ეს არის ნაგებობა, რომელიც განკუთვნილია ცხოველთა გვამების ბიოლოგიური დეზინფექციისათვის (ციმბირული წყლულით დაღუპული ცხოველების გარდა). ბიოთერმული ორმოები უზუნველყოფენ მრავალი მიკრობის სწრაფ განადგურებას.

წარმოდგენილი ბეკარის ორმოს მთლიანი მოცემული ტევადობა 1 წლის განმავლობაში ტექნოგენური (სამერნეუ საქმიანობით გამოწვეული) მიზეზებით გამოწვეული 510.0 ტ დაცემული ფრინველის უტილიზაციის საშუალებას იძლევა. ბეკარის ორმოს მოცულობის განსაზღვრისთვის ამოსავალ წერტილად იანგარიშება წელიწადში მაქსიმუმ 2-ჯერ თითო ბროილერის ფერმაში მაქსიმალური წონის ფრინველის მასობრივი დაცემა ტექნოგენური ავარიის შედეგად. ასეთ შემთხვევაში

დაცემული ფრინველის წონა იქნება 402-510 ტონა, რაოდენობა კი 184 000-196 000 მოცემულ შემთხვევაში.

3000 კვ/მ მიწის ნაკვეთს შემოვლებული ექნება 2 მეტრის სიმაღლის მავთულბადიანი ღობე, რომელიც გაიჭიმება ლითონის ბოძებზე. ბოძებს შორის მანძილი 2.5 მეტრია და ჩაბეტონებულია გრუნტში წერტილოვანი საძირკვლებით, ხოლო ერთმანეთთან დაკავშირებულია მონოლითური რკინაბეტონის ცოკოლით (სიგანე 15სმ, სიმაღლე 40 სმ).

ღობის შიგნით მთელ პერიმეტრზე მოწყობა თხრილი. თხრილზე მოწყობილი იქნება მონოლითური რკინაბეტონის გადასასვლელი ხიდი, რომლის მეშვეობით ხდება ტერიტორიაზე შესვლა.

ტერიტორიაზე წყალარინება უზრუნველყოფილი იქნება შემდეგნაირად: ტერიტორიის ვერტიკალური გეგმარების ნიშნულები და ქანობები, უზრუნველყოფს ატმოსფერული ნალექების მოცილებას ხიდის გავლით. ტერიტორიას გარედან დამატებით დაიცავს ღობის 40სმ სიმაღლის რკინაბეტონის ცოკოლი და ღობის შიგნით მთელ პერიმეტრზე მოწყობილი თხრილი, რომლის სიღრმე მერყეობს 120-140 სმ-ის ფარგლებში.

ბიოთერმული ორმოები განთავსდება 3000მ² (60მx50მ) ნაკვეთის შუაში, ორ რიგად ერთმანეთზე მიყოლებით განლაგებული 12 ორმოს (5მx5მx5მ) სახით.

თითოეული ორმოს სამუშაო მოცულობა.87.5 მ³ სამუშაო ტევადობა 45.9 ტონა. ჯამური ტევადობა 550.08 ტონა .

ორმოების ყველა ელემენტი (ძირი, კედლები და გადახურვა) შენდება მონოლითური რკინაბეტონით, რომლის სისქეა 20სმ. ბეტონი დამზადებულია მინარევით (პენიტრონი), რაც წყლის მიმართ მას შეუღწევადს ხდის.

ორმოს სახურავი შემორაგული მოედნის ზედაპირიდან ამოწეულია 30-40 სმ-ით. აგრეთვე ორმოების თავზე ეწყობა 3.5 მეტრის სიმაღლის ფარდული. თითოეული ორმოს სახურავზე მოწყობილია ჩასატვირთი ღობი (95სმx95სმ) ორმაგი ასახდელი ხუფით, რომელზედაც იგეგმება სპეციალური ხვიმირის ფორმის მიმმართველი, რაც უზრუნველყოფს თვითმცლელის ძარიდან პირდაპირ ჩატვირთვას ორმოში.

ორმოდნ ამოყვანილია გამწოვი მილი (დიამეტრი 25სმ, სიმაღლე 4.5მ).

ორმოს ბიოლოგიური ნარჩენებით ავსებენ ზედაპირამდე არაუმეტეს 1,5 მეტრისა და კეტავენ. 20 დღე-ღამის შემდეგ კამერაში ტემპერატურა იწევს 65-70 გრადუსამდე. ბიოთერმულ ორმოებში გვამები იხრწნება თერმოდინამური ბაქტერიების ზემოქმედებით, ხოლო მაღალი ტემპერატურა განაპირობებს პათოგენური მიკროორგანიზმების განადგურებას.

ასეთი ტემპერატურის დროს გვამების გახრწნის პროცესი მთავრდება 35-40 დღე-ღამეში. წარმოიქმნება ერთგვაროვანი, სუნის არმქონე კომპოსტი.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით ობიექტი მოემსახურება მხოლოდ შპს „ჩირინა“-ს.

ობიექტზე არ დაიშვება დაავადებული ცხოველური ნარჩენების გადამუშავება (გაუვნებელყოფა). ასეთ შემთხვევაში საწარმო იმოქმედებს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად და სახიფათო ნარჩენებს გაუვნებელყოფის მიზნით გადასცემს სათანადო ნებართვის მქონე ორგანიზაციებს.

ობიექტზე არ განთავსდება ფერმების ტერიტორიაზე არსებული ინსინერატორებიდან გამოტანილი ფერფლი.

ტექნოგენური ავარიის მიზეზით მასობრივად დაცემულ ფრინველს რაიმე სახით დამუშავება-დეზინფექცია არ ჩაუტარდება. დაცემული ფრინველი ხელით დაიტვირთება შესაბამის ავტოტრანსპორტზე უშუალოდ ფერმიდან, დროებითი დასაწყობების გარეშე.

ტექნოგენური ავარიის მიზეზით მასობრივად დაცემული ფრინველის ტრანსპორტირება უტილიზაციის ობიექტზე (ბეკარის ორმო) მოხდება შპს „ჩირინა“-ს მფლოფელობაში არსებული 3 ერთეული სპეც. ავტოტრანსპორტით. თითოეული ერთეული წარმოადგენს 30მ3 ტევადობის ძარის მქონე თვითმცლელს. ძარას აქვს როგორც თვითდაცლის, ასევე ძარის ავტომატურად მოხსნისა და მიწაზე განთავსების ფუნქცია. ლითონის ძარა არის წყალგაუმტარი, ადვილად ექვემდებარება რეცხვა-დეზინფექციას.

დაცემული ფრინველის ტრანსპორტირების დასრულების შემდეგ ა/ტრანსპორტის ძარა გაირეცხება მ/წნევის სარეცხი დანადგარით, დეტერგენტის გამოყენებით. რეცხვის შემდეგ ძარა მუშავდება 0.25%-იანი ვიროსიდის ხსნარით.

გვამების გახრწნის პროცესის დასრულების შემდეგ წარმოიქმნილი ერთგვაროვანი, სუნის არმქონე მყარი კომპოსტი შემდგომი მართვისთვის გადაეცემა შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“-ს (ს/კ 404942470, მის. პოლიტკოვსკაიას #10).

საწარმოო ტერიტორია იქნება დაცული, ასევე შეიზღუდება უცხოპირთა შესვლა ტერიტორიაზე.

მიუხედავად ზემოთ აღნიშნული შესაძლებლობებისა საწარმო ბეიკერის ორმოს გამოიყენებს მხოლოდ არასახიფათო ცხოველური ნარჩენების გადასამუშავებლად.

ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობის საწარმოს მოწყობისათვის განიხილებოდა ორი ვარიანტი:

პირველი ვარიანტი - ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების დამარხვა მისთვის სპეციალურად მოწყობილ ტერიტორიაზე;

მეორე ვარიანტი - ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების დაწვა ინსინერატორში

მესამე ვარიანტი - ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების დამუშავება ე.წ. „ბეიკერის ორმოში“.

პირველი ვარიანტის უპირატესობა განისაზღვრა მისი მოწყობის და ოპერირების მცირე ხარჯებით, ხოლო უარყოფითი მხარეს წარმოადგენს ნიადაგისა და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების მაღალი რისკი.

მეორე ვარიანტის უპირატესობად განისაზღვრა ნარჩენების მაღალტემპერატურული დამუშავება, თუმცა იმის გათვალისწინებით, რომ აღნიშნულ ნარჩენების რაოდენობა მეფრინველეობის ფერმაში ვენტილაციის ავარიული გათიშვის შემთხვევაში დიდი რაოდენობით წარმოქმნის შემთხვევაში შეუძლებელია საწარმოში არსებული ინსინერატორებით უტილიზაცია, ამიტომ აღნიშნული ვარიანტი არ იქნა მიღებული. ხოლო არსებული ინსინერატორების საშუალო წარმადობაა საათში 30-50 კგ დაწვა, რაც იძლევა სიკვდილიანობის მხოლოდ საერთაშორისო ტექნოლოგიური ნორმატივების ფარგლებში წარმოქმნილი დაცემული ფრინველის უტილიზაციის საშუალებას.

ფერმების მიკროკლიმატის სისტემების ავარიული გამორთვის შემთხვევაში, შეიძლება მოხდეს დიდი რაოდენობის ფრინველის ერთბაშად, დროის მცირე მონაკვეთში (20-60 წთ.) დაცემა. მაგალითად, ამგვარი ავარიის შემთხვევაში, ერთბაშად შეიძლება დაიხოცოს 92000-98000-მდე ფრთა, რომლის ჯამური წონა შეადგენს 182-204 ტონას.

ინსინერატორების მეშვეობით ასეთი რაოდენობით დაცემული ფრინველის სწრაფი უტილიზაცია არის შეუძლებელი.

ამიტომ სამივე ვარიანტიდან უპირატესობა მიენიჭა მესამე ვარიანტს, რადგანაც მას სრულად შეუძლია წარმოქმნილი ნარჩენების დამუშავება კანონმდებლობით განსაზღვრული გარემოზე დასაშვები ზემოქმედების ფარგლებში. ამასთან ერთად, მესამე ვარიანტის ტექნოლოგიის დანერგვა არ მოითხოვს მნიშვნელოვან დანახარჯებს. ასევე „ბეიკერის ორმოში“ შესაძლებელია საწარმოში არსებული რომელიმე ინსინერატორის მწყობრიდან გამოსვლისას და მის აღდგენამდე მოხდეს „ბეიკერის ორმოში“ აღნიშნული ნარჩენების უტილიზაცია.

საბოლოოდ ავარიულ სიტუაციაში წარმოქმნილი ბიოლოგიური ნარჩენების გაუვნებლობის საშუალებად შერჩეული იქნა „ბეიკერის ორმო“.

საწარმოო ობიექტი განლაგებულია გარდაბნის რაიონში და „ბეიკერის ორმოს“ განთავსების შემოგარენში განთავსებულია სამოვრები. ამ ტერიტორიის მცენარეული საფარი წარმოდგენილია გარდაბნის რაიონისათვის დამახასიათებელი სპეციფიკით.

ტერიტორიაზე გავრცელებულია მცირე სიმძლავრის, თიხნარი ნიადაგები, მკვეთრად გამოხატული პროფილის ფერადი დიფერენციაციით და ნათლად გამოხატული გათიხების პროცესით. მექანიკური შემადგენლობით იგი წვრილკოშტოვანი და წვრილხვინჭიანი თიხნარია. დედაქანს წარმოადგენს ცარცული ასაკის და ეფუზური გენეზისის ქანების ფართო სპექტრის ქანები, რომლებიც ზედაპირთან ახლოს გამოფიტულები და დაშლილებია.

საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე გავრცელებულ ცოცხალ ორგანიზმებზე უარყოფითი ზეგავლენა არ არის მოსალოდნელი.

მოქმედი ჰაერდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად, შემუშავებული და გარემოს დაცვის სამინისტროსთან არის შეთანხმებული „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი“.

გზმ-ს ანგარიშში ასევე განხილულია ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, ნარჩენების მართვის გეგმა, საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს აღდგენის გზები და საშუალებები და სხვა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად დადგენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, მონიტორინგის გეგმის, შემარბილებელი ღონისძიებების, ავარიული სიტუაციების პრევენციული ღონისძიებების, ვალდებულებებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად.
2. საწარმოს ექსპლუატაციაში შესვლისთანავე აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს.
3. საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში უზრუნველყოს ტექნოლოგიური მოწყობილობების გამართული მდგომარეობის სისტემატიური კონტროლი ტექნიკური უსაფრთხოების სტანდარტების დაცვის მიზნით.
4. ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და, შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება.
5. მშენებლობა და ექსპლუატაცია განახორციელოს საქართველოს კანონი „ნარჩენების მართვის კოდექსი“-სა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების დაცვა.
6. ობიექტის ექსპლუატაციისას უზრუნველყოს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესებისა და სანიტარული ნორმების დაცვა იქ მომუშავე თითოეული თანამშრომელისათვის.
7. ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს ბეიკერის ორმოების განთავსების ადგილის შემოღობვა, რათა ტერიტორია მაქსიმალურად იყოს დაცული გარეშე პირების მხედველობის არიდან, შეღწევისაგან, ასევე ინფექციების გავრცელებისგან.
8. ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს ობიექტის ტერიტორიის დამოუკიდებელი შესასვლელით აღჭურვა, რათა გამოირცხოს კონტაქტი სხვა სატრანსპორტო საშუალებებთან და გარეშე პირებთან;
9. ექსპლუატაციის ეტაპზე არ დაუშვას დაავადებული ცხოველთა გვამების განთავსება ბეიკერის ორმოში.
10. ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს საწარმოს განლაგების პერიმეტრზე და შიდა გზების გასწვრივ ხე-მცენარეების გამწვანების ზოლების მოწყობა.
11. სამშენებლო სამუშაოების დაწყების, დასრულებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.
12. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით;

IV. დასკვნა

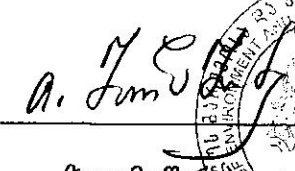
ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილი, შპს „ჩირინა“-ს ნარჩენების განთავსების, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების (ბიოლოგიური (ცხოველური) ნარჩენების გაუვნებლობა - „ბეიკერის ორმოში“) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობის დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების

დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)
